

Utlåtande 2017:41 RI (Dnr 111-10/2017)

**Tilläggsavtal till Huvudavtal och Delprojektavtal
avseende utbyggd tunnelbana enligt 2013 års
Stockholmsöverenskommelse**

Villkorat av kommunfullmäktiges godkännande senast den 30 juni
2017

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

”Tilläggsavtal till Huvudavtal och Delprojektavtal avseende utbyggd tunnelbana enligt 2013 års Stockholmsöverenskommelse” med staten, Stockholms läns landsting, Solna stad, Nacka kommun och Järfälla kommun i enlighet med bilaga 1 till utlåtandet, godkänns.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård anför följande.

Ärendet

I december 2013 slöts ett huvudavtal inklusive tre delprojektavtal om utbyggnad av tunnelbana och ökad bostadsutbyggnad i Stockholms län inom ramen för 2013 års Stockholmsförhandling mellan staten, Stockholms läns landsting (SLL), Stockholms stad, Nacka kommun, Solna stad och Järfälla kommun. Avtalen godkändes av kommunfullmäktige i februari 2014 (Dnr 314-1928/2013).

Under hösten 2016 har parterna tagit fram ett tilläggsavtal till huvudavtalet med syftet att reglera och tydliggöra förändringar i tidplanen samt betalplanen för respektive delprojekt. ”Tilläggsavtal till Huvudavtal och Delprojektavtal avseende utbyggd tunnelbana enligt 2013 års Stockholmsöverenskommelse”,

se bilaga 1 till utlåtandet, ska antas i respektive parts beslutande organ under första halvåret 2017.

Utöver de uttryckliga förändringar som beskrivs i bilagt tilläggsavtal gäller huvudavtalet och delprojektavtalen med oförändrade villkor.

Tilläggsavtalet har tagits fram samordnat med SLL och representanter från de fyra kommunerna.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret.

Mina synpunkter

Stockholm växer i rekordfart. Många väljer att flytta hit för att jobba eller studera och Stockholms näringsliv lyckas väl i den internationella konkurrensen. Staden befinner sig i en intensiv utvecklingsfas och har snart en miljon invånare. Stora investeringar i bostäder och kollektivtrafik är en förutsättning för att klara Stockholms fortsatta tillväxt och klara en god tillgänglighet. Utbyggnaden av tunnelbanan enligt 2013 års Stockholmsförhandling är ett viktigt steg för att möta dagens och framtidens behov för såväl staden som regionen.

Under hösten 2016 har staten, berörda kommuner och landstinget tagit fram ett tilläggsavtal till huvudavtalet med syftet att reglera och tydliggöra förändringar i tidplanen samt betalplanen som uppstått i och med det optimeringsarbete, vilket Stockholms Läns Landsting med medverkan av berörda parter genomförde under våren 2016. Utöver de förändringar som beskrivs i detta tilläggsavtal gäller huvudavtalet och delprojektavtalen med oförändrade villkor. ”Tilläggsavtal till Huvudavtal och Delprojektavtal avseende utbyggd tunnelbana enligt 2013 års Stockholmsöverenskommelse” är villkorade av att landstingsfullmäktige samt de fyra kommunernas respektive kommunfullmäktige godkänner avtalen första halvåret 2017.

Bilaga

Tilläggsavtal till Huvudavtal och Delprojektavtal avseende utbyggd tunnelbana enligt 2013 års Stockholmsöverenskommelse

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

”Tilläggsavtal till Huvudavtal och Delprojektavtal avseende utbyggd tunnelbana enligt 2013 års Stockholmsöverenskommelse” med staten, Stockholms läns landsting, Solna stad, Nacka kommun och Järfälla kommun i enlighet med bilaga 1 till utlåtandet, godkänns.

Stockholm den 15 februari 2017

På kommunstyrelsens vägnar:
KARIN WANNGÅRD

Ulrika Gunnarsson

Remissammanställning

Ärendet

I december 2013 slöts ett huvudavtal inklusive tre delprojektavtal om utbyggnad av tunnelbana och ökad bostadsutbyggnad i Stockholms län inom ramen för 2013 års Stockholmsförhandling mellan staten, Stockholms läns landsting (SLL), Stockholms stad, Nacka kommun, Solna stad och Järfälla kommun. Avtalen godkändes av kommunfullmäktige i februari 2014 (Dnr 314-1928/2013).

Utrednings- och projekteringsarbetet för tunnelbaneutbyggnaden drivs av SLL med medverkan från kommunerna. Finansieringen av projektet sker via projektmedel som är de medel som parterna i uppgörelsen förbundit sig att tillskjuta för genomförandet av projektet. Under arbetets gång har SLL kontinuerligt haft samråd med de berörda kommunerna genom att hålla delprojektstyrelsemöten och arbetsmöten för de olika sträckorna. På dessa möten deltar representanter från staden.

SLL har under våren 2016 genomfört ett optimeringsarbete för samtliga delsträckor. Syftet har varit att inför kommande plansamråd se över projektets tekniska förutsättningar, linjesträckningar, stationslägen med mera och därmed få bättre kontroll över projektets utgifter.

Jämfört med huvudavtalet och delprojektavtalen innebär åtgärds- och optimeringsarbetet förändringar i följande avseenden:

- Tidplan för genomförandet av tunnelbaneutbyggnaden
- Tidpunkt för fullgörande av Järfälla kommuns bostadsåtagande
- Betalningsplan där en del av kostnadstaket på 2 925 miljoner kronor för parternas finansiering tas i anspråk (uttrycktes som en reserv i huvudavtalet och delprojektavtalen som kommunfullmäktige godkände år 2014.)

Enligt huvudavtalet och delprojektavtalen ska genomförandeavtal upprättas mellan SLL och berörda kommuner för respektive delprojekt.

Genomförandeavtalen bygger på och är underordnade huvudavtalet och delprojektavtalen. Dessa ska antas av respektive beslutande organ under första halvåret 2017.

Under hösten 2016 har parterna i 2013 års Stockholmsförhandling tagit fram ett tilläggsavtal till huvudavtalet med syftet att reglera och tydliggöra förändringar i tidplanen samt betalplanen för respektive delprojekt.

”Tilläggsavtal till Huvudavtal och Delprojektavtal avseende utbyggd tunnelbana enligt 2013 års Stockholmsöverenskommelse”, ska antas i respektive parts beslutande organ under första halvåret 2017.

Föreliggande tilläggsavtal till Huvudavtal och Delprojektavtal

Syftet med bifogat tilläggsavtal är att reglera och tydliggöra de förändringar som uppstått i och med det optimeringsarbete som SLL genomförde under våren 2016. Utöver de uttryckliga förändringar som beskrivs i detta tilläggsavtal gäller huvudavtalet och delprojektavtalen med oförändrade villkor.

Tilläggsavtalet har tagits fram samordnat med SLL och representanter från de fyra kommunerna och beslutats i styrelsen för 2013 års Stockholmsförhandling. Avtalet (bilaga 1) innebär i huvudsak nedanstående.

Tidplan för genomförande

Parterna är överens om en justerad tidplan för genomförandet av tunnelbaneutbyggnaden för samtliga delprojekt (Tunnelbana till Nacka och söderort, Tunnelbana till Arenastaden, Tunnelbana till Barkarby).

Finansiering

Finansieringen i tilläggsavtalet innebär att ytterligare 1 160 miljoner kronor, av kostnadstaket (riskreserven) på 2 925 miljoner kronor, tas i anspråk. Detta utöver investeringskostnaden på 19 500 miljoner kronor i huvudavtalet och delprojektavtalet. Upp till kostnadstaket på 2 925 miljoner kronor kvarstår således 1 765 miljoner kronor.

Betalningsplan

Parterna är överens om en ny betalningsplan, som är anpassad efter den nya tidplanen för genomförandet av tunnelbaneutbyggnaden. Med utgångspunkt i delprojektens framdrift är parterna överens om att en årlig justering av betalningsplanen ska genomföras vid behov.

En eventuell justering av betalningsplanen för nästkommande år ska beslutas av styrelsen senast den 30 september respektive år. Om genomförandet av utbyggnaden av tunnelbanan förskjuts med mer än två år eller att totalbelopp i betalningsplanen behöver revideras jämfört med beslutad betalningsplan, alternativt att årligt belopp väsentligt utökas jämfört med beslutad betalningsplan ska reviderad betalningsplan hemställas till respektive parts beslutande organ för beslut.

Parterna är överens om att styrelsen för 2013 års Stockholmsöverenskommelse ges mandat att ändra betalningsplanen i enlighet med ovan.

Risk

Ramen för 2013 års Stockholmsöverenskommelse inklusive kostnadstaket är oförändrad jämfört med huvudavtalet och delprojektavtalen och uppgår till 22 425 miljoner kronor i januari 2013 års prisnivå. Även kostnadstakets fördelning i kostnadsansvar mellan parterna är oförändrat.

Parterna är överens om att kostnadstaket för delsträcka Kungsträdgården-Sofia samt Sofia-Nacka slås ihop som ett tillägg till huvudavtalets punkt 8.1.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 20 januari 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret konstaterar att enligt det huvudavtal som godkändes av kommunfullmäktige i februari 2014 (Dnr 314-1928/2013) ska staden medfinansiera totalt 2 950 miljoner kronor (januari 2013 års prisnivå). I ärendet beslutades att utbetalningar kunde ske med belopp för 2014 och 2015 på 255 respektive 354 miljoner kronor (januari 2013 års prisnivå), uppräknat med KPI.

Hitintills har staden inom ramen för 2013 års Stockholmsförhandling betalat in medfinansiering med totalt 731 miljoner kronor (januari 2013 års prisnivå). Utbetalningarna har finansierats genom disposition av i tidigare bokslut avsatta medel för infrastruktur.

Så som huvudavtal och delprojektsavtalen var formulerade skulle genomförandet preciseras i genomförandeavtal och avtalen byggde på en prestationsbunden betalplan. För Stockholms stad innebar detta att 118 miljoner kronor för 2016 inte betalades ut, dels för att genomförandeavtalen ännu inte beslutats och dels för att samtliga delprojekt försenats med mer än ett år. I delprojektavtalen framgår av paragraf 6.3 att ”Om Delprojektet senareläggs med mer än ett år jämfört med överenskommelsen i huvudtidplanen ska betalningsplanen revideras för att överensstämja med behov av medel (dvs. en prestationsbaserad betalplan)”.

Genomförandeavtal för de tre delprojekten inom ramen för 2013 års Stockholmsförhandling har arbetats fram och beslutades av exploateringsnämnden och trafiknämnden den 11 november 2016. Avtalen hemställdes till kommunfullmäktige

för godkännande. Ett beslut i kommunfullmäktige kräver att de ekonomiska villkoren för genomförandavtalen beslutas vid samma tillfälle. Arbetet med tilläggsavtalet har dock dragit ut på tiden och kunde därmed inte färdigställas tillsammans med genomförandavtalen. Den 10 december 2016 godkände styrelsen för 2013 års Stockholms-förhandling tilläggsavtalet och ärendet kan nu efter beredning av stadsledningskontoret hemställas till kommunfullmäktige tillsammans med genomförandavtalen.

Stadsledningskontorets anser att tilläggsavtalet väl följer de principer som fastlades i huvudavtalet och i delprojektavtalen från 2014.

Den nya betalningsplanen är enligt stadsledningskontoret bra då den blir tydligare prestationsbunden än tidigare. Med förslag enligt bilaga 1 blir stadens medfinansiering tydligare kopplat till när konkreta åtgärder är utförda av SLL.

Tilläggsavtalet innebär enligt stadsledningskontorets bedömning inga ökade ekonomiska åtaganden eller direkta risker jämfört med befintliga avtal. De som ändrats är att en del av de avtalade riskbeloppen nu tas i anspråk. Det innebär att riskreserven, eller kostnadstaket som det kallas i avtalet, nu minskar vilket gör att delprojektens budget blir ännu viktigare att hålla för att säkerställa utbyggnaden.

Kostnadstaket har i tilläggsavtalet slagits ihop för delsträcka Kungsträdgården-Sofia samt Sofia-Nacka. Stadsledningskontoret bedömer att detta inte innebär någon fördyring eller större risktagande för stadens del.

Ny betalningsplan enligt bilagt avtal presenteras nedan samt i tilläggsavtalets bilaga 3.

Tabell: Betalningsplan*
Miljoner kronor

	Fakturerat 2014	Fakturerat 2015	Fakturerat 2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Totalt
Statlig medfinansiering		133	21	50	0	88	268	655	932	1 377	626			4 150
Statlig medfinansiering (Intäkter för trängselskatt)			280	392	628	656	919	736	375	343	608	285	70	5 294
Statlig medfinansiering	0	133	300	443	628	744	1 187	1 392	1 307	1 720	1 234	285	70	9 444
Stockholms läns landsting	158	163	19	19	71	72	95	65	40	78	79	81	20	959
Förskottering landstinget för länsstyrelsen	28	38	46	96	139	139	121	80	78	59				825
Förskottering landstinget för staten						950	1 050							2 000
Stockholms läns landsting	186	201	64	115	210	1 161	1 266	145	118	137	79	81	20	3 784
Stockholms stad	257	354	120	51	219	242	319	261	164	321	328	333	82	3 050
Förskottering Stockholms stad								553	448					1 001
Stockholms stad	257	354	120	51	219	242	319	814	612	321	328	333	82	4 051
Nacka Kommun			20	18	68	98	143	122	75	147	150	40	10	891
Förskottering Nacka kommun								200	133					333
Nacka Kommun	0	0	20	18	68	98	143	322	208	147	150	40	10	1 224
Solna stad			20	62	148	158	119	73	28					607
Förskottering Solna stad								200	133					333
Solna stad	0	0	20	62	148	158	119	273	161					940
Järfälla kommun			40	84	172	174	229	187						886
Förskottering Järfälla kommun								200	133					333
Järfälla kommun	0	0	40	84	172	174	229	387	133					1 219
Totalt	442	688	564	772	1 446	2 577	3 263	3 332	2 540	2 325	1 791	739	181	20 660

* Totalsumman 20 660 miljoner kronor baseras på prisnivå januari 2016. Totalsumman exklusive KPI-ökning motsvarar 20 581 miljoner kronor. Beroende på decimalavrundningar i tabellen stämmer inte alla summeringar exakt.

Betalningsplanen i tilläggsavtalet är kopplad till en tidplan med milstolpar i genomförandeaftalen gällande järnvägsplan, miljötillstånd, upphandling och byggstart enligt följande (exklusive tid för eventuella överklaganden):

- Miljödom lagakraftvunnen Q4 2017-Q1 2018
- Järnvägsplan lagakraftvunnen Q1-Q2 2018
- Start upphandling arbetstunnlar Q1-Q2 2018
- Byggstart första arbetstunneln Q2-Q3 2018
- Byggtid cirka 6 år

En eventuell justering av betalningsplanen för nästkommande år ska beslutas av styrelsen för 2013 års Stockholmsförhandling senast den 30 september respektive år. Om betalningsplanen behöver justeras ansvarar stadsledningskontoret för att en revidering av betalningsplanen redovisas för kommunstyrelsen.

Om genomförandet av utbyggnaden av tunnelbanan förskjuts med mer än två år eller att totalbelopp i betalningsplanen behöver revideras jämfört med beslutad betalningsplan, alternativt att årligt belopp väsentligt utökas jämfört med beslutad betalningsplan ska reviderad betalningsplan hemställas till respektive parts beslutande organ (dvs. kommunfullmäktige) för beslut.

I avtalet har inte preciserats vad som avses med ”att årligt belopp väsentligt utökas jämfört med beslutad betalningsplan”, då detta bör vara en bedömning hos respektive part. Stadsledningskontoret anser att en riktlinje för definition av ”väsentlig utökning av årligt belopp” är en ökning med 50 procent eller mer. Stadsledningskontorets tolkning är att beslut kan ske ensidigt hos den part som berörs.

Investeringsbeloppen ska enligt huvudavtalet och delprojektavtalen uppräknas med KPI. Byggekostnadsindex har dock ökat betydligt mer än KPI, vilket innebär att delprojekten med största sannolikhet kommer att öka i investeringskostnad när byggentreprenaderna påbörjas. Detta kommer förmodligen att innebära nya beslut i respektive parts beslutande organ då den totala ramen i enlighet med tidigare beslut riskerar att överstigas. Denna risk är dock inte kopplad till beslut om tilläggsavtalet.

Stadsledningskontoret anser att avtalet är träffat på för staden acceptabla villkor och föreslår att kommunfullmäktige godkänner detta.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att förslag till ”Tilläggsavtal till Huvudavtal och Delprojektavtal avseende utbyggd tunnelbana enligt 2013 års Stockholmsöverenskommelse” med staten, Stockholms läns landsting, Solna stad, Nacka kommun och Järfälla kommun i enlighet med bilaga 1, godkänns.